

СКЛАДОВІ СИЛАБУСУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

“Основи наркології та токсикології”

I. Основна мета засвоєння курсу озброїти студентів знаннями про клініко-феноменологічні прояви алкоголізму й основних типів наркотичної залежності, сформувані практичні навички диференціювати психічні, поведінкові та соматоневрологічні розлади при вживанні різних психотропних речовин; формувати у майбутніх фахівців спеціальності «Здоров'я людини» навички діагностичної, профілактичної та реабілітаційно-корекційної роботи з наркозалежними.

II. Місце освітнього компоненту в програмі підготовки фахівців певної спеціальності/освітньої програми.

Освітній компонент «Основи наркології та токсикології» дозволяє набути студентам фахових компетенцій при опануванні циклу дисциплін професійної підготовки.

III. Завдання дисципліни озброєння студентів знаннями щодо сучасних технологій виявлення вживання наркотичних речовин; формування в майбутніх вчителів «Основ здоров'я» знань, умінь і навичок, необхідних для роботи з різними типами залежності у школярів.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даного освітнього компоненту

Основні знання:

- надання студентам знання щодо механізму дії наркотичних речовин різних класів на психосоматичний стан людини

Основні вміння:

- діагностики наркотичних залежностей різних видів та форм;
- проводити профілактику наркотичної, алкогольної, ніотинової залежності серед школярів.

V. Короткий зміст освітнього компоненту

Тема 1. Вступ. Історія вживання наркотичних речовин. Основні поняття наркології. Наркологія як наука. Базові поняття наркології. Історико-культурні аспекти аддиктивної поведінки. Традиції використання психотропних речовин у Стародавньому світі. Винахід спирту, відкриття «наркотиків». Історія вживання наркотичних речовин. Соціальне, медичне, юридичне визначення поняття наркотик. Принципи класифікації наркотичних речовин. Класифікація психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання психоактивних речовини (шифр за МКХ-10).

Тема 2. Психологічні передумови розвитку залежностей. Девіантна, деліквентна та аддиктивна поведінка. Етапи наркотичної залежності. Поведінкова норма. Правові, моральні та естетичні норми. Поведінкова патологія та її ознаки (схильність до дезадаптації, тотальність, стабільність). Підходи до виділення поведінкової норми, патології та девіації: соціальний, психологічний, психіатричний, етнокультурний, віковий, тендерний, професійний, феноменологічний. Девіантна, деліквентна та аддиктивна поведінка. Зміст понять, специфічні ознаки та відмінності. Загальна характеристика видів адитивної поведінки. Психологічні особливості наркозалежних. Психологічна характеристика залежної особистості. Загальна характеристика факторів аддиктивної поведінки. Біологічні фактори. Роль спадковості у формування аддиктивної поведінки. Характеристика алкогольного синдрому плода. Сутність біологічної схильності до алкоголізму. Психологічні фактори. Особистісні, вікові та гендерні передумови формування залежної поведінки. Вікові особливості підлітків як фактор виникнення потреби у психотропних речовинах. Поняття акцентуації характеру та їх роль у формуванні залежності від психотропних речовин. Соціальні фактори. Роль макросоціуму та мікросоціуму у формуванні аддиктивної поведінки. Стилі сімейного виховання. Сутність

понять залежна та співзалежна особистість. Види залежностей. Типи співзалежених жінок. Характеристика залежних та співзалежних підлітків

Тема 3. Загальна характеристика опіатів, каннабоїдів, стимуляторів їх вплив на організм. Ознаки отруєння організму опіатами, каннабоїдами, стимуляторами. Загальна характеристика опіатів, каннабоїдів, стимуляторів. Хімічна будова та фізіологічний вплив опіатів, каннабоїдів, стимуляторів. Симптоми гострого отруєння та абстинентного синдрому при вживанні зазначених речовин.

Тема 4. Загальна характеристика галюциногенів, снодійних, транквілізаторів, нейролептиків, антидепресантів, їх вплив на організм. Ознаки отруєння організму стимуляторами, галюциногенами, транквілізаторами, нейролептиками, антидепресантами. Загальна характеристика стимуляторів, галюциногенів, транквілізаторів. Хімічна будова та фізіологічний вплив стимуляторів, галюциногенів, транквілізаторів. Симптоми гострого отруєння та абстинентного синдрому при вживанні зазначених речовин. Небезпека вживання «енергетичних» напоїв.

Тема 5. Загальна характеристика токсикоманії, алкоголізму та тютюнопаління. Форма та стадії розвитку токсикоманії. Особливості залежності при інгаляторній токсикоманії. Психічні, поведінкові та соматоневрологічні розлади при вживанні летючих розчинників. Загальна характеристика нікотинової залежності. Стадії нікотинової залежності, їх тривалість та дози. Критерії нікотинового абстинентного синдрому. Характеристика особистості при нікотиновій залежності. Загальна характеристика алкогольної залежності. Вживання алкоголю та зловживання алкоголем. Механізми дії алкоголю на психіку. Характеристика особистості при алкоголізмі. Гострі та хронічні алкогольні психози. Проблема підліткового та жіночого алкоголізму.

Тема 6. Технологія проведення профілактичного тренінгу в умовах шкільного середовища стосовно вживання алкогольних та наркотичних речовин. Завдання профілактичного тренінгу. Організація та підготовка профілактичного тренінгу. Специфіка цільової аудиторії. Структура профілактичного тренінгу. Інтерактивні методи роботи з групою. Практичний блок тренінгу. Вправи на знайомство. Тематичні вправи та ігри. Вправи на об'єднання в групи. Вправи на завершення тренінгу.

Тема 7. Технологія проведення профілактики алкогольних та наркотичних залежностей під час уроків «Основи здоров'я». Методика проведення уроків-профілактики алкогольної, тютюнової та наркотичної залежності для учнів різних вікових груп.

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання курсу

Кафедра медико-біологічних та валеологічних основ збереження життя і здоров'я факультету педагогіки і психології доцент Білик Ж.І.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу

На вивчення освітнього компоненту відводиться 90 години (3 кредити ЄКТС), з яких лекційних – 20 год, практичних – 14 год, самостійної роботи студентів – 56 год.

Дисципліна викладається у VII семестрі.

VIII. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни

1. Модуль 1. «Технологія проведення профілактичного тренінгу в умовах шкільного середовища. Профілактика алкогольних та наркотичних проблем» Навчально-методичний посібник. / Вієвський А.М., Лепеха К.І., Балакірева О.М., Дивак В.В., Дмитришина Н.А., Жданова М.П., Олійник І.М., Панок В.Г., Сидяк С.В. – Київ, 2014. – 60 с.
2. Москаленко В.Д. Зависимость: семейная болезнь. – М.: ПЕР СЭ, 2008. – 352 с.
3. Скрипніков А. М. Наркологія: навчальний посібник / А.М.Скрипніков, О.К.Напрєєнко, Г.Т.Сонник. – Тернопіль : ТДМУ, 2008. – 360 с.

IX. Поточний контроль: оцінювання виконання завдань на практичних заняттях, оцінювання 2-х модульних контрольних робіт.

Підсумковий контроль: залік у VII семестрі.